

TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU VĂN HÓA VIỆT NAM

SỐ 6 (222) 2025 | ISSN 3030-4121

Trong số này:

- ▶ Lễ Cầu mưa của người Thái: Từ nghi lễ sinh kế đến sản phẩm văn hóa trong nền kinh tế di sản
- ▶ Nghệ thuật công cộng kết nối di sản và kinh tế trải nghiệm
- ▶ Giá trị nhân văn của hiện tượng tin - thờ Hồ Chí Minh

VIỆN NGHIÊN CỨU VĂN HÓA
VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM

NGHIÊN CỨU VĂN HÓA VIỆT NAM

Tap chí chuyên ngành nghiên cứu văn hóa

VIỆN NGHIÊN CỨU VĂN HÓA

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VIỆT NAM

Phó Tổng biên tập phụ trách: TS. Đoàn Thị Tuyền

TÒA SOẠN VÀ TRỊ SỰ

📍 27 Trần Xuân Soạn - Hà Nội

☎ 024.3978.3212

☎ 024.3972.5903

✉ tcvhdg@gmail.com

MỤC LỤC

SỐ 6 (222) NĂM 2025

		Trang
NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI		
PHẠM ĐẶNG XUÂN HƯƠNG - ĐỖ THỊ THU HÀ	Lễ Cầu mưa của người Thái: Từ nghi lễ sinh kế đến sản phẩm văn hóa trong nền kinh tế di sản	3
VŨ TÚ QUỲNH	Nghệ thuật công cộng kết nối di sản và kinh tế trải nghiệm	18
NGUYỄN NGỌC MAI	Giá trị nhân văn của hiện tượng tin - thờ Hồ Chí Minh	27
PHẠM TẤN THÔNG	Tín ngưỡng cầu an trong xã hội đương đại qua lễ hội Kỳ yên ở đình Bình Thủy (An Giang)	40
NGUYỄN THỊ HOÀI PHÚC	Quản lý di sản lễ hội truyền thống ở làng ven đô Huế trong bối cảnh đô thị hóa	49
TƯ LIỆU VĂN HÓA		
PHAN THỊ HOA LÝ	Người Hoa ở Nam Định (cũ) qua tư liệu Hán Nôm	61
TRẦN THỊ THU HƯỜNG	Tục mừng sinh nhật Hậu thần qua văn bia thế kỉ XVII - XVIII ở huyện Hiệp Hòa, tỉnh Bắc Giang (cũ)	72

QUẢN LÝ DI SẢN LỄ HỘI TRUYỀN THỐNG Ở LÀNG VEN ĐÔ HUẾ TRONG BỐI CẢNH ĐÔ THỊ HÓA

Nguyễn Thị Hoài Phúc

Tóm tắt:

Quá trình đô thị hóa tại thành phố Huế đã và đang làm thay đổi mạnh mẽ không gian văn hóa của các làng ven đô, đặc biệt trong bối cảnh các đơn vị hành chính nông thôn được chuyển hóa thành phường. Sự thay đổi này tác động trực tiếp đến việc bảo tồn và quản lý di sản văn hóa phi vật thể, trong đó có lễ hội truyền thống, một loại hình văn hóa mang đậm bản sắc địa phương. Thông qua nghiên cứu trường hợp hai làng ven đô là Thai Dương Hạ và Hải Nhuận, bài viết phân tích thực trạng tổ chức và quản lý lễ hội truyền thống trong bối cảnh đô thị hóa, trên cơ sở đó chỉ ra những tồn tại, thách thức trong quá trình quản lý di sản lễ hội nói chung ở các làng ven đô Huế như sự suy giảm vai trò tự quản của cộng đồng, xu hướng thương mại hóa và bất cập trong phối hợp giữa các cấp quản lý.

Từ khóa: Lễ hội truyền thống, Di sản văn hóa phi vật thể, Đô thị hóa, Làng ven đô Huế, Quản lý văn hóa.

*

Đặt vấn đề

Trong quá trình mở rộng đô thị và nâng cấp đơn vị hành chính, nhiều làng xã ven đô Huế đã trở thành các phường thuộc thành phố trực thuộc Trung ương. Sự chuyển đổi này không chỉ làm thay đổi cấu trúc không gian và thiết chế quản lý, mà còn đặt ra nhiều thách thức trong công tác bảo tồn và phát huy các giá trị di sản văn hóa phi vật thể, đặc biệt là lễ hội truyền thống, nơi hội tụ các yếu tố tín ngưỡng, lịch sử, cộng đồng và bản sắc văn hóa địa phương. Bài viết tiếp cận lễ hội truyền thống như một hình thức tiêu biểu của di sản văn hóa phi vật thể, qua đó tập trung giải quyết 3 vấn đề: (i) Khái quát về địa bàn nghiên cứu; (ii) Thực trạng quản lý lễ hội ở địa bàn nghiên cứu; (iii) Những vấn đề đặt ra về quản lý lễ hội hiện nay ở địa bàn nghiên cứu. Trong bài viết này, tác giả lựa chọn phương pháp tiếp cận liên ngành, kết hợp giữa các công cụ và kỹ thuật nghiên cứu định tính đặc thù trong các lĩnh vực văn hóa học, nhân học, xã hội học.

Bên cạnh đó là phương pháp nghiên cứu phân tích tài liệu (tư liệu thứ cấp) nhằm tổng hợp các nghiên cứu; phương pháp so sánh được vận dụng để đối chiếu đặc điểm giữa thiết chế quản lý văn hóa truyền thống và thiết chế quản lý văn hóa hiện đại, qua đó làm rõ những vấn đề đặt ra trong việc tái định vị vai trò của cộng đồng trong tổ chức quản lý lễ hội truyền thống hiện nay.

1. Khái quát về địa bàn nghiên cứu

Làng ven đô là các cộng đồng cư trú truyền thống nằm ở vùng chuyển tiếp giữa khu vực nông thôn và đô thị, nơi đang diễn ra sự tương tác và chuyển hóa mạnh mẽ giữa các yếu tố văn hóa truyền thống với các yếu tố hiện đại của đô thị hóa; là “khu vực có tính trung gian giữa làng truyền thống và không gian đô thị, nơi các quá trình như chuyển đổi đất đai, thay đổi sinh kế và biến đổi văn hóa diễn ra một cách rõ nét” (Nguyễn Hoài Sơn, Ngô Thị Châm 2019). Các làng ven đô thường vẫn duy trì thiết chế văn hóa truyền thống